

Forslag til lov
om ændring i lov om offentlig forsorg
(vedrørende den offentlige skolebespisning).
 Fremsat den 9. marts 1954 af *socialministeren*.

§ 1.

Forsorgslovens § 286 affattes således:

Stk. 1. En kommunalbestyrelse kan iværksætte eller foranledige iværksat vederlagsfri skolebespisning for skolebørn fra hjem i kommunen. Skolebespisningen ydes i form af et måltid tilstrækkelig nærende mad i skoletiden.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan yde bidrag til foreninger, som vederlagsfrit iværksætter skolebespisning i det i stk. 1 angivne omfang.

§ 2.

I forsorgslovens § 287 udgår ordene: „i månederne november—april“.

§ 3.

Forsorgslovens § 288, stk. 2, affattes således:

Af kommunernes direkte udgifter til skolebespisning i henhold til §§ 286—87 refunderes $\frac{1}{3}$ af den fælleskommunale udligningsfond, medens resten bæres endelig af vedkommende kommune selv.

Stk. 3 og 4 udgår.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved lov nr. 280 af 18. juni 1951 er der gennemført forskellige ændringer i forsorgslovens kapitel XX om den offentlige skolebespisning. BESPISNINGSPERIODEN, som ved tidligere midlertidige love var blevet udvidet til at omfatte hele året, blev indskrænket til månederne november—april, og skolebespisningen blev begrænset til alene at omfatte skolebørn i de seks første skoleklasser, idet børn i de øvrige klasser dog kunne deltage i bespisningen efter henvisning fra skolelægen, når denne af hensyn til det enkelte barns helbredstilstand fandt det ønskeligt. Endvidere kunne der til børn i 7. klasse gives en mælkeydelse. Kommunerne blev derhos stillet frit overfor, om de ville yde skolebespisningen i form af et tilstrækkelig nærende måltid mad daglig eller i form af ydelse af $\frac{1}{4}$ liter sødmælk i forbindelse med fornødent vitamintilskud. Endelig blev der for anmeldelsen til refusion af den fælleskommu-

nale udligningsfond fastsat maksimumsbeløb pr. måltid mad og pr. mælkeydelse.

De omhandlede ændringer havde virkning fra 1. juli 1951, og det var fastsat, at loven skulle optages til revision senest 2 år efter dens ikrafttræden. Ved lov nr. 79 af 31. marts 1953 blev denne revisionsbestemmelse ændret, således at loven af 18. juni 1951 skulle forelægges i den ordentlige rigsdags-samling 1953—54 med henblik på revision.

På foranledning af socialministeriet har statistisk departement foretaget en undersøgelse af det omfang, hvori skolebespisningen er gennemført i bespisningsperioderne 1951—52 og 1952—53.

Det fremgår heraf, at antallet af kommuner, der har ydet skolebespisning, i 1951—52 har været 61 og i 1952—53 63. Hertil kommer 4 købstadkommuner, i hvilke der er holdt skolebespisning ikke af kommunerne, men af foreninger, der har modtaget

kommunalt tilskud. Skolebespisningen i de 63 kommuner (1953), der omfattede 10 kommuner i hovedstadsområdet, 51 provinsbyer og større bymæssige bebyggelser og 2 rene landkommuner, har omfattet ialt 353 skoler mod 330 skoler 1951—52. I 257 (1951—52 253) af disse skoler var der bespisning i hele bespisningsperioden, i 59 (50) i 5 måneder, i 31 (24) i 4 måneder og i 6 (3) i under 4 måneder.

Som anført foran er der valgfrihed for kommunerne med hensyn til, om skolebespisningen skal ske i form af et måltid mad eller i form af en mælkeydelse

i forbindelse med vitamintilskud. I hovedstadsområdet er der i de fleste skoler valg mellem smørrebrød og mælk (Københavns kommune og flere af forstadskommunerne), medens Frederiksberg og Gentofte kommuner kun yder mælk. I købstadskommunerne er valgfrihed mere sjælden, og iøvrigt er de tre bespisningsformer: Mælk, smørrebrød og varm mad nogenlunde lige stærkt repræsenterede.

Til belysning af fordelingen af de forskellige bespisningsformer kan følgende tabel anføres:

Antal skoler, der anvendte de forskellige former for bespisning.

	Mælk	Smørrebrød	Valg mellem mælk og smørrebrød	Varm mad	Valg mellem mælk og varm mad	Ialt	Heraf samtidig mælk til de større børn
Hovedstaden med forstæder.	32	—	109	—	12	153	149
Provinsbyer og større bymæssige bebyggelser	50	63	35	41	6	195	131
Rene landkommuner	5	—	—	—	—	5	4
November 1952—april 1953 ialt	87	63	144	41	18	353	284
November 1951—april 1952 ialt	81	62	120	48	19	330	222

Elevernes deltagelse i skolebespisningen er meget forskellig. Deltagelsen er langt størst i hovedstadsområdet, hvor deltagelsen i 1952—53 var 95 pct., medens den i provinsbyerne var 65 pct. (mod 55 pct. i 1951—52). Endvidere er i hovedstadsområdet deltagelsen noget større, hvor der er valgfrihed mellem mælk og frokost (eller varm mad), nemlig 96—98 pct., medens den er noget mindre, 88 pct., hvor der kun ydes mælk. Hvor der er valg mellem frokost og mælk, foretrækker 38 pct. mælk, hvor valget er mellem mælk og varm mad, foretrækker 76 pct. mælk.

I provinsbyerne er deltagelsen høj, hvor der ydes mælk alene, 90,6 pct., og endnu højere, hvor der er valg mellem mælk og frokost, nemlig 96,9 pct., fordelt med 30,4 pct., der vælger frokost, og 66,5 pct., der vælger mælk, samt hvor der er valg mellem mælk og varm mad, nemlig 97 pct., fordelt med 42,9 pct., der vælger varm mad og 54,1 pct., der vælger mælk.

Der kan iøvrigt henvises til tabellen side 3.

Regeringen finder det rigtigt at føre loven tilbage til den før loven af 18. juni 1951 gældende form,

hvorefter skolebespisningen skal ske ved ydelse af et måltid tilstrækkelig nærende mad og således, at der er adgang til at yde skolebespisning til samtlige skolebørn hele året. Herved er lagt vægt på, at skolebespisningen ikke alene er en social foranstaltning, men også tjener et ernæringshygiejnisk formål, at sikre børnene et i ernæringsmæssig henseende lodigt sammensat måltid, indeholdende fornødent tilskud af vitaminer m. v. og at vænne dem til at spise retter, som de ikke er fortrolige med fra hjemmene. I denne forbindelse kan det nævnes, at sundhedsstyrelsen har givet udtryk for den opfattelse, at det bør være en forudsætning for ydelse af tilskud, at bespisningen foretages i henhold til en af statens praktisk-sundhedsmæssige undersøgelser udarbejdet kostplan.

Om udgifterne ved skolebespisningen kan det oplyses, at de samlede udgifter i 1950—51 — d. v. s. under den tidligere gældende ordning med adgang til skolebespisning til alle skolebørn i hele skoleåret i form af et måltid tilstrækkelig nærende mad — var ca. 11,4 mill. kr., i 1951—52 knap 8 mill. kr. og i 1952—53 8,2 mill. kr.

Deltagelsen i skolebespisningen.

	Hovedstaden med forstæder	Provinsbyer og større bymæssige bebyggelser	Rene land- kommuner
A. Elever fra 1.—6. klasserne			
Antal deltagere:			
Mælk alene ¹⁾	13 286	15 901	243
Skolefrokost.....	—	19 712	—
Varm mad.....	—	6 916	—
Valg mellem frokost og mælk.....	78 754	18 316	—
heraf frokost.....	47 545	5 742	—
— mælk.....	31 209	12 574	—
Valg mellem varm mad og mælk.....	5 869	2 897	—
heraf varm mad.....	1 279	1 282	—
— mælk.....	4 590	1 615	—
Ialt...	97 909	63 742	243
Deltagere i pct. af elevantal:			
Mælk alene ²⁾	88,2	90,6	84,4
Skolefrokost.....	—	62,4	—
Varm mad.....	—	25,1	—
Valg mellem frokost og mælk.....	96,1	96,9	—
heraf frokost.....	58,0	30,4	—
— mælk.....	38,1	66,5	—
Valg mellem varm mad og mælk.....	97,7	97,0	—
heraf varm mad.....	21,3	42,9	—
— mælk.....	76,4	54,1	—
Ialt ³⁾ .	95,0	64,7	84,4
B. Elever fra de højere klasser.			
7. klasse mælk, antal deltagere	12 565	7 273	18
pct. af elevtal	90,8	60,0	53,0
7. klasse frokost ³⁾ , antal deltagere.....	193	123	—
7. klasse varm mad ³⁾ , antal deltagere.....	—	115	—
8. klasse og derover mælk ³⁾	—	816	—
8. klasse og derover frokost ³⁾	46	29	—
8. klasse og derover varm mad ³⁾	—	39	—

På grundlag af oplysningerne om kommunernes udgifter til skolebespisning i tidsrummet november 1952—april 1953, kan kommunernes samlede udgifter til skolebespisning, såfremt den før lovændringen i 1951 gældende ordning genindføres, anslås til 13,7 mill. kr. årlig under forudsætning af, at samme relative antal børn som før 1951 deltager

i bespisningen. For at opmuntre kommunerne til at iværksætte skolebespisning i videst muligt omfang foreslås refusionsreglen ændret således, at kommunerne fremtidig får $\frac{1}{3}$ af deres udgifter dækket, uden at der fastsættes noget maksimum for det beløb, der stilles til rådighed af udligningsfonden.

¹⁾ Derudover 648 elever i hovedstaden og 6 elever i provinsbyerne, som fik mad efter skolelægenes henvisning.

²⁾ Heri medregnet de i note 1 nævnte elever.

³⁾ Efter skolelægenes henvisning.